

ԲԱՐԱ
40

Ամսօրնակի

Էփեսոս

ԲԱՐԱ
40

ԵՆՎՄԻ ՂԱԶԵՐԱ

Թարգմանիչ Կոնստանտին Մեմիս
Կրթական ինստիտուտի պրոֆեսոր

Իսթանբուլ, Գալատի կամուրջի տակ,
այն գետի վրա, որ 21 և 23 նիսվանիս
մարտի 1892 թ.

مطبعة وادارہ خانہ
استانبولہ کورکچی خانہ آلت قاتندہ
واقعہ ۳ و ۲۳ نومبر و لو مغازہ لہ

نظور افکار
صاحب امتیاز و مدیر مسؤل
فرہت بانوسیان

1309 ՇԱՀԱԴԱՆ ԳՐ

ՍԱՀԻԲԻ ԻՍԿԱՆԻՍ

1309 ՇԱՀԱԴԱՆ ԳՐ

Ա. Զ. Ա. ՅԻՆ

Ուսումնական խորհուրդի անդամ Գալատի
Կոնստանտին Մեմիսի ղեկավարությամբ
Կրթական ինստիտուտի պրոֆեսոր
Կոնստանտին Մեմիսի ղեկավարությամբ
Կրթական ինստիտուտի պրոֆեսոր

Գալատի Կոնստանտին Մեմիսի ղեկավարությամբ
Կրթական ինստիտուտի պրոֆեսոր

Կոնստանտին Մեմիսի ղեկավարությամբ
Կրթական ինստիտուտի պրոֆեսոր

Կոնստանտին Մեմիսի ղեկավարությամբ
Կրթական ինստիտուտի պրոֆեսոր

Կոնստանտին Մեմիսի ղեկավարությամբ
Կրթական ինստիտուտի պրոֆեսոր

ՏԱԽԻԼԻՆԵ

Տախիլինեի ղեկավարությամբ
Կրթական ինստիտուտի պրոֆեսոր

Տախիլինեի ղեկավարությամբ
Կրթական ինստիտուտի պրոֆեսոր

Կոնստանտին Մեմիսի ղեկավարությամբ
Կրթական ինստիտուտի պրոֆեսոր

Կոնստանտին Մեմիսի ղեկավարությամբ
Կրթական ինստիտուտի պրոֆեսոր

Կոնստանտին Մեմիսի ղեկավարությամբ
Կրթական ինստիտուտի պրոֆեսոր

Կոնստանտին Մեմիսի ղեկավարությամբ
Կրթական ինստիտուտի պրոֆեսոր

Կոնստանտին Մեմիսի ղեկավարությամբ
Կրթական ինստիտուտի պրոֆեսոր

Կոնստանտին Մեմիսի ղեկավարությամբ
Կրթական ինստիտուտի պրոֆեսոր

Կոնստանտին Մեմիսի ղեկավարությամբ
Կրթական ինստիտուտի պրոֆեսոր

Կոնստանտին Մեմիսի ղեկավարությամբ
Կրթական ինստիտուտի պրոֆեսոր

Կոնստանտին Մեմիսի ղեկավարությամբ
Կրթական ինստիտուտի պրոֆեսոր

Կոնստանտին Մեմիսի ղեկավարությամբ
Կրթական ինստիտուտի պրոֆեսոր

Կոնստանտին Մեմիսի ղեկավարությամբ
Կրթական ինստիտուտի պրոֆեսոր

Կոնստանտին Մեմիսի ղեկավարությամբ
Կրթական ինստիտուտի պրոֆեսոր

Կոնստանտին Մեմիսի ղեկավարությամբ
Կրթական ինստիտուտի պրոֆեսոր

Կոնստանտին Մեմիսի ղեկավարությամբ
Կրթական ինստիտուտի պրոֆեսոր

Կոնստանտին Մեմիսի ղեկավարությամբ
Կրթական ինստիտուտի պրոֆեսոր

Կոնստանտին Մեմիսի ղեկավարությամբ
Կրթական ինստիտուտի պրոֆեսոր

Կոնստանտին Մեմիսի ղեկավարությամբ
Կրթական ինստիտուտի պրոֆեսոր

Կոնստանտին Մեմիսի ղեկավարությամբ
Կրթական ինստիտուտի պրոֆեսոր

Կոնստանտին Մեմիսի ղեկավարությամբ
Կրթական ինստիտուտի պրոֆեսոր

Կոնստանտին Մեմիսի ղեկավարությամբ
Կրթական ինստիտուտի պրոֆեսոր

Կոնստանտին Մեմիսի ղեկավարությամբ
Կրթական ինստիտուտի պրոֆեսոր

Կոնստանտին Մեմիսի ղեկավարությամբ
Կրթական ինստիտուտի պրոֆեսոր

(St. Luc. 4)

զատողն ինքն էր :

գործընթացը անմիջապէս միասին Արման, սինեթոր Սարգսյան և այլ ընդ որ սարգսյանը գաց խոսքը ձայնակցեցան իրեն: Գրիգոր Արծրունի հնդկական կամ ըստ ոմանց թարգմաններ է Էվելինա անուն նկարագրութիւն մը որ անդրաշխարհային լեզուէ հայերէնը թարգմանեց Պ. Արքիպի:

Շատերու հետ մենք այլ մեծ անհամբերութեամբ սպասեցինք այդ նոր էօսէն-Սիւնին հաշակաւոր Վէրին հրատա-քակութեան: «Երկնաց լեռան մեծ» կարգաշարը Էվելինան մի քանի լեռնի մէջ և համարեցանք որ պարզ նկարագրութեան մը սխալմամբ վէպ անունը տրուել է: Իսկ նիւթին գալով, սիրահարու-թիւն մ'է որ ամեն երիտասարդ այդ տեսակ միօրինակ պատմութիւն մը ունեցած է, երբ հաշակաւորն համեմատ նորութիւն մը կայ այդ նկարագրութեան մէջ, այն ալ կարելի է հետեւեալ պարբերութիւնն ըլլալու է:

«Երբոր հասցէն ճիշդ իմ անունն էր, տարակոյս չի կար թէ կ'ընայ մը ձեռագիրն էր այդ, թէպէտ ինչ բոլորովին «անմահութեան», նուրբ, պարզ և գեղեցիկ ձեռագիրն էր:

«Նամակը գրուած էր նոյն գեղեցիկ մատներով, բաց վարդապոյն և անուշահոտ թղթի վրայ...»

Իրի մը վրայ նայելով հասկնալ թէ գրողին մատներն գեղեցիկ են թէ տըգեղ, գեռ չէինք լսած: Էվելինայի հոգեբան հեղինակը իւր վիպասանի յատկութեան կցած է այդ գաղտնիքը, որուն նորութիւն մը ըլլալն մենք ալ կը խօստովանինք:

ՍՈՆՐԱՔԻՆԱ

ԹԵՎԱԶԻՅԻ

Առանա վարկիկի, Պարա վարկիկին տէն միւնֆաւր ամուսն: հաճի իզգիթ էֆ. հազը ինէ,

Գաթէմունի վարկիկի, Մուսուլ վարկիկին տէն միւնֆաւր, սատա. Ծախի բաշա հազը ինէ:

Էրզրում տէֆէրտարըզը, Վան տէֆ. թէրտարը իզգ. Գուտսի էֆ. եէ, Էտիրնէ տէ Աճէ Ապաւ գալմադամ: ԸԸԸ, ձէյոէ գաղաւթ գալմադամը Մահմաւ Նէտիմ պէնէ,

Գոսովա տէֆէրտարը սատա. Զիւհ տի պէնէ, վէգայիֆի մէմուրէսինի հիւս. Եր իրֆաւէ միւշահէտ օլան խրտէմաթը միաթաշիմանէսինէ միւրաֆաթէն վէ թէրֆիէն ուլէա սընֆը սանիսի,

Կէմէյիւր գալմադամը իզգ. Սանիտ պէնէ հիւսնի խրտէմաթ վէ զարէթինէ մէպի, թէրֆիէն սանիսի սընֆը միւ. թէմաթիլ թէմիհի պուրուլուս տուր:

Ն Ի Շ Ա Ն

Սըհիէն տաեթիէսի ումուրու սըհ. հիւսնի հալմանիէ թէֆթիլ գոմիսի. նուրէթիսի միւրալայ իզգ. Ալի ծախի պէնէ, մէհհաւ օլան հիւսնի խրտէմաթ վէ զարէթինէ մէպի, թէպիլիէն Յինի թիւթ պէտէն Օսմանի նիշանը իհսան պուրուլուս տուր:

ԹԵՎԵԿՐԱՖԻԱ

Բարիս 3 մարտ. — Մէհիլիսի մէպու. սանըն պու. կիւն էօյլէտէն սոնրա վու. գու պուլան ինթիմաւրտա, հէյիէթի վիւթէա թարաֆընտան գրաւթ օլու. նան պէնաննամէտէ Գոնգօրտաթ օնու մուհաֆազա վէ իպգա իտէնէկիլ, վէ պուլուսն ահքեմաթնա իթթիպա իյլէ. եէնէկիլ, Պիլ կալընը ճիւմհուրիէթ ի. չիւն տէկիլ, պիւթիւն մէմէթէթ իչիւն իտաթէթի հիւթիւմէթ իտէնէկիլ, վէ է. հալիլի. մէմէթէթին հուսուլու ամալիէն տայ ու զարէթի իյլէնէնէկիլ տէնիլմիշ տիւր:

Մ. Բիւլէ վաթիլգան իլէ ինքսանըն իպթիմաւր օլուսն միւրաքէրաթ իւզէ. ինէ, խարիճիէն նազըրը Մ. Բիւլգեա պիւր սիւպ իյրաւտ իթմիլ, վէ օտա մու. գաթիէթնէ ճէվապ վիւթիլ տիւր:

Հէյիէթի ճէտիտէյի վիւթէա թա. րաֆընտան վուգու պուլան էֆիէնէթ գուրտան, 250 էքսէրիէթի արա իլէ գապուլ օլուսնուշ տուր:

ՍԱՐՐԱՖԻՅԵՆ

ԴԱՆԱԿԱ ՊՈՐՍՈՐ

1892 Փետրվ. 22, սատթ 4 1/2

Էսէ. Ում. միւլէտտէ. սէրի 8	
Տիւն ալաւմ գալմադամը	20 32 1/2
Պու սապուհ աշըրտ	20 30
Էն եիւթէթ ֆիւթաթ	20 36 1/2
Էն աշաղ ֆիւթաթ	20 32
Սէրի Ա. ի. Լ.	45 50
Պ. Պ.	26 75
Ս. Ս.	18 87
Թահվիլաթը Օսմանիէ	76 35
Էն եիւթէթ ֆիւթաթ	77 14
Էն աշաղ ֆիւթաթ	77 3
Թահվիլէ.	21
Շըմէնաթէթ. Փր.	73 1/4
Օպիլիսիսի թրամ. գ. ք. Ծր.	507
Իսթիլանճ 8 կիւնէ. Լ. Օ.	230

1 այա 450
Գոնսօլիա իւրօրու
Օսմանիէ Բէթոր
Շըմէնաթէթ Տէթոր

Ա.Գ.Ս.ՈՒՆԱՐ
Իսթանպուլ պուլգաւր . . . Լ. 4 15
Սոթիէթէ ժէնէրալ 4 42
Օթ. շանճէ վալէօր 4 20
Գրէտի ժէնէրալ օթ. օմ. Լ. Օ. 7 14
Թրամիլայ 6 12 1/2
Իէթի գ. ք. 1 28

ՆՈՒՆԱՆ ՖՈՆՏՈՒԱՐԸ
Իսթիլաւր 3% Փր. 313
4% 420
Պանգ նաթիւսալ 120
Լօրիօմ

Ա.Գ.ՏԵ ԶԻՆԱՐԱՐԸ
Օսմ. իւր. 100 զԷ. տան ԶԷ. Փր. .
Սիւմ մէճիտիլիէ 108 10
Մէթալիթ 99
Պէնիթ 102
Ալթըր 103
Ինկիլիթ իւրաւր 110 2
Ֆրանսը 87 13
Յօլ 89 25
Գարպոն գալիմէսի 9 18

ԴԱՄՊԻՍ
Լօնաւոր 109 30
Փարիս 22 97 1/2
Ֆրանկ
Ֆիթիլ 10 72 1/2
Մարգ

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ

Ի ՆԱՍՏ
ԳՈՒՄԳԱՐՈՒԻ ԵՒ ՄԻՍԵՆԱԼ ԹԱՂԻԾ
ԱՂՔԱՏ ՀԻՒՍԱՆԴԱՑ
Ընդ ՀԷՆՆԱՐԱՐԻՆԻ
ՊԵՏԱԿԱՆ ԽՈՐՀԱՐԱՆ ԱՆԿԱՄ
ՎԱՅՄ. ՅՈՈՂ. ԷՍԵՆՏԻ ՆՈՒՐԱՆԻ
Յառաջիկայ փետ. 23, Կիրակի ցերեկ Ժամ 7 1/2
Ի ՆՈՐ ԹԱՏՐՈՆ ԲԵՐԱՑԻ
ԱՆԴԱՄԲ ՄԱՍԱՆԻՄԻՐԻ

Մանուկ էֆէնտի Ս. Արքեան Արեւիկ	
Մաքսուտ Հարենց Մանուկ	
Պօղոս Էթէրէնան Գալիպ	
Արքեանաթ Արաւհաման	
Դաւանիկ Գալիպիան	
Գրիգոր Շամուսանեան	
Գրիգոր Սուհիան	
Խաչիկ Մանեանեան	
Մկրտիչ Միւրիքան	
Նաթիկ Գարապաշ	
Սինեթրիմ Տիւրիքան	

Զաթէն ասարը քէտիթի տէրքեար օլան մէգիլիւր ընկերութիւնուն էնէթի. Էնթիլ արիմէսի պուլուսմաթտա իքէն, Ենթիլ գաւաւ աթէթի ինէ իւսթէ կէլ:

մէսի ճիւղի իյլէ տահա զիւտաէ վէ բէք չօգ զիւտաէ էնէմմիլիէթ քէթիլ իթմի. օլտուրուսան, հէթ քէսին թէյվիթէ հիմմէթին նասիհաթ վէ ընճա իաթիթ:

Ի Լ Ա Ն

Մարգ Մամուլուս սահիպի Այվազեան Էնթիլ Էֆէնտիլի պէյ սէնէնէն պէրու. Նաթիլաւա Բէրլէմէթ քաղաքընտա վա. թիլ իսթիլաւա Երեւանի մարա. զապիլաւա, ալէա իզմիլ վէ Սաղրգ մաս. տիգալալը, վէ Պօղճա տաւ նէֆիօ շա. րապիլալը, վէ Գոնէալ, սապօն, Էաղ, զէյթիլ վէ էմալի պուլուստուլու, վէ ինթիլաւա իւզպէթ պուլու. րան քէվա. թըն մէմուս վէ խօշուտ օլտադարը իլան օլուսնուր:

ՄԵՍԵՐՈՐ ՆՈՒՊԱՐԵԱՆ

ԲԱՌԱՐԱՆ

ՖՐԱՆՍԻՆԵՆ ԶՈՅ-ԱՇԽԱՐՀԻԿ
1106 մեծաթիւր երեսներէ բաղկացեալ
(ՏԱՎԱԿԱՆ ԹԻՒՆ ՊԱՂԱՍՏԻՆԱՆ)

Գոնսթեմար կը ծանուցանէր թէ սոյն ընդարձակ բառարան, այնչափ գովեստիք քանակաւ շատ մը ձեռնհաս անձերէ, աւարտած է բոլորովին:

Իւր ճոխագոյն պարունակութեամբ, հա. յիւրէն համաշխարհային ճշգր. թեմաթն, շատ մը նորակերտ և դասաւանդան բառե. լոյսն և ճշգր. բաղադրան հեղինակին սոյն երկն անհրաժեշտ գործի մէջ թէ թարգմանեց, թէ ուսանողաց, և թէ առ հասարակ ամէն անոնց որք կ'ըստին ֆը. րանսերէն լեզուով:

Ֆրանսերէնի մէջ գործածական բոլոր բառերն, ոճերն ու ստացուածքներն հաւա. քելով, և դնելով անոնց ամենուն ալ ճշգ. դագոյն նշանակութիւնները, զանազան աւ. աւանդներն և համապատասխան հայերէն նշա. նակութիւններն, ի հարկին թուրքերէնե. րն ևս, Նուպարեան էֆէնտի յօրինած է շատ հարուստ, շատ կատարեալ գործ մը: արդիւնք երկարամանակեայ աշխատու. րեանց, անդուլ խուզարկութեանց և խըղ. ճամիտ ու իմաստուն հետազոտութեանց: Գործոյն կարեորութեան կը համապա. տասխանէ նաև տպագրութիւնն, որ Պաղ. տալեան տպարանի ինստիտուտ արադրու. րեանց մին է և կը կապէ ստուար և գե. ղեցիկ հատոր մը՝ ճոխագոյն մատենադա. րանաց մէջ ընտիր տեղ մը գրաւելու ար. Ժանի:

Բաժանորդք պէտք է դիմէ Արեւիկի խմբագրատունը՝ ստանալու համար Գրէնց բառարանը: Վաճառման կեդրոնակէտի է ՊԱՂԱՍՏԻՆԱՆ ՏԱՎԱՆ, Պրիս Սուլթան Համաթիւ 14:

Գաւառներէն հետզհետէ հասած յաւա. նարարութեանց պատճառաւ մինչև փետր. վերջ՝ անփոփոխ պիտի պահուի Նուպարեան Բառարանին գինը, այն է 20 ֆրանք:

— Ճօն շուտ, զգեստներս բեր և զիս հագուեցոր:

Սըր Մորթըն հաղուելու միջոցին դի. տեց որ պատառուն զգեստներ հագած էր տղթէօրը:

— Տէր Աստուած գոչեց, այդ ինչ հա. գուստներ է, բարեկամը իմ կերելի որ աղ. քատ էք:

— Ընդհանրապէս բաւականէն աւելի հարուստ եմ, միայն թէ մինչև հիմայ ծըպ. տեալ ապրելու հարկադրուած էի:

— Ճօն, պարոնը զգեստարանն աւար, բա. րեկամը իմ հոն ձեր ամէն ծղկածը պիտի գտնէք հաղուեցէք, ես զձեզ վարը կառ. քիս մէջ սլոյսի սպասեմ:

Բաւալուսն Ճօնին հետեւելով, Սըր Մոր. Թընի զգեստարանը գնաց բոլոր հագուստ. ները փոխեց և յետոյ փոր իջաւ ուր Սըր Մորթըն անհամբեր կառքին մէջ գինքը կտպաւ, Բաւալուսն Սըր Մորթընի ջով նստելով կառքը սրարաւ ճամբայ ելաւ:

Նոյն օրն կուսակալական պալատին մէջ իրար անցում մը կը տիրէր, դիւանատան ստորակարգ պաշտօնեայք, նոյն օրը ան. լուր դէպք մը պատահած ըլլալը իւրեանց մեծերուն շրջանայեաց վարմունքէն գուշա. կած էին, ինչ անցեր էր, մարդ չէր գի. տեթ, սակայն բան մը կար:

Սըր Մորթընի փոխանորդը պարոն Սը.

միթ, մեծ ուրախութեան մէջ էր, թէ Լ տիրութեան մեայլ մը խառնուած էր իւր օյս ուրախութեան: Մաթիտայ հետ օրի. որդ Սիւզանի սենեկին կից խոցի մը մէջ կը գտնուէին, իսկ տղթէօր Բուրլէր Սիւ. զանի ջով կը հսկէր, որն որ զգայնութիւ. նը տակաւ վերաստնայ կըսէր, ահա այս միջոցին բարսպան մը գալով, պարոն Սի. Թի, Սըր Մորթընի գալուստն իմաց տուաւ փոխանորդն և Մաթիտայ անմիջապէս ընդ. առաջ վազեցին և մեծ սանդուղին գլուխը Սըր Մորթընը դիմաւորեցին որ տղթէօր Բաւալուսնի թիւին յենած, կը քայլէր պարոն Սիւթիլ այս տեսնելով վերջին աստի. ճան ուրախութեամբ գոչեց:

— Բայց ճշմարիտ կըսեմ տէր իմ որ այ. սօր հրաշից օր մ'է մեզ համար:

— Այո սիրելիք իմ Սիւթ ըսաւ Սըր Մորթըն, նոյնպէս իւրախութեամբ, նա. խախտման թիւը իւր անհուն ողորմու. րեամբը այս բարեկամը մեզ դրկեց, ահ պարոն Մաթիտայ, ձեռքը տուր չեմ գլխար ինչպէս յայտնեմ իմ երախտագիտութիւնս:

— Տէր իմ անցակիւն խօսքը չընենք ալ բարին Աստուծոյ մեզ պարգեւած այս մեծ երջանկութիւնը վայելենք:

— Ուր է աղջիկս հարցուց փոքր ինչ առձկանք:

— Իւր ննջատենակը փոխադրուած է,

տղթէօր Բուրլէր և իւր նախկին սենեկա. պանուհին Պէթի, իւր քովը կը հսկեն:

— Լաւ, զինքը երբ պիտի տեսնեմ, ահ գիթացէք ընձ և թողէք որ աղջիկս անգամ մը սրտիս վրայ սեղմեմ:

— Տէր իմ, տղթէօր Բուրլէր պատուի. րեց որ մինչև որ ինք չարտօնէ, հիւանդին քովը մարդ չը մտնէ, ըսաւ անդակալը:

— Բայց ես իմ աղջիկս տեսնել կուզեմ ըսաւ Սըր Մորթըն ըմբոստելով:

— Տէր իմ ըսաւ Բաւալուսն միջամե. րով, այս վայրկեանիս օրիորդ Սիւզան խիստ փափուկ կացութեան մը մէջ կը գտնուի, և իւր բժշկութիւնը ձեր հետեւելէք ըն. Թացէն կախուած եւնի, ինքզինքնիդ պէտք է զսպէք և այնպէս պէտք է ձեռնադէպ որ իբր թէ երբեք ձեզնէ բաժնուած չէր:

— Ձեր ամէն պատուէրները կէտ առ կէտ պիտի կատարեմ, բայց անգամ մը տես. նեմ Սիւզանս:

— Մէկ երկու վայրկեան ևս համբերե. ցէք, հաւասար եմ որ տղթէօր Բուրլէր զձեզ պիտի կոչէ:

Սըր Մորթըն ստիպեալ համակերպելով, դիմաւորեալ մը վրայ նստաւ:

Սիւզան երկու Ժամէ ի վեր իւր նախկին զգայալիկ վիճակին մէջ կը գտնուէր, Պէ. Թի մահճակալին վարի կողմը տղթէ փայլ կեցած, անհամբեր սրտիւ տղթէ օրին վերջ.

նախան մէկ յայտարարութեան կտպասէր, այս միջոցին Սիւզան ցնցուելով, խոր քու. նէ մը արթնցողի նման աչքերը բացաւ և զարմանալայտ նայուածքով իւր չորս կողմն սկսաւ դիտել: Նայի և առաջ տղթէօր Բուրլէրը տեսնելով որ քովը ծպտուն կը կենար, ճանչցաւ զայն և մէկ ձեռքն եր. կարելով ըսաւ:

— Տղթէօր կուղաչեմ ըսէք ինձ թէ ուր կը գտնուի:

— Իհ տէր Աստուած պատասխանեց տղթէօրը վստահ ձայնով, չէ՞ք տեսներ որ ձեր ննջատենակին մէջ կը գտնուիք:

— Ուրեմն յիշեալ իմ սենեկին մէջ կը գտնուիք, ըսել է թէ այս ամէնը պատահեց չէն, ո՞հ Աստուած իմ արդեօք երա՞ջ եր անսէնի:

— Հաւանական է որ երա՞ջ մը տեսած ըլլաք, վասն զի երկար ժամանակ զնացաք, երթամ նորին վստմութեան իմացնեմ որ արթնցած էք, Պէթի. օրիորդին քովէն մի մեկնիք մինչև վերադարձս:

Տղթէօրը այս ըսելէ յետոյ Սիւզանի խելագարութեան բժշկուած ըլլալուն վը. տահ, դուրս ելաւ սենեկէն:

Սիւզան զարմանօք իւր սենեկակաշու. հայն կը նայէր օրուն ներկայութիւնը նո. խապէս չէր նշմարած, ուստի նոյն առա. ւօտեան ստակալի դէպքին յիշողութեանը վրայ թողած իրողութիւնները տակաւ պատ. րանքի վերադարձի սկսաւ:

(Երբեքն է)